

Remissyttrande

Datum 2025-01-21

Diarienummer RS 2024-05364

Ert diarienummer S2024/01708

Socialdepartementet

Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66)

Västra Götalandsregionen (VGR) har fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66), och håller med om att mycket kunskap finns att hämta som är till gagn för det suicidpreventiva arbetet i Västra Götaland. Däremot ser VGR en svårighet med att bedriva ett utvecklingsarbete i frågan lokalt, utan något obligatoriskt uppdrag för kommun och region eller någon lagändring som främjar det lokala händelseanalysarbetet i samverkan.

Stöd till huvudförslagen

VGR stöder utredningens huvudförslag om en nationell utredningsfunktion, bättre förutsättningar för lex Maria- och lex Sarah-utredningar samt en statlig satsning för att stimulera arbetet med suicidpreventiva analyser.

En viktig del i arbetet med händelseanalys är god kommunikation och samverkan mellan enheter och parter efter suicid. Ett stödmaterial för dessa dialoger i samverkan skulle därför välkomnas, för att systematiskt kunna göra likvärdiga analyser.

Utöver detta vill VGR framföra följande synpunkter:

Övriga synpunkter**s. 30 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)**

Nuvarande lydelse:

3 a § En vårdgivare ska lämna de uppgifter som behövs för en utredning enligt 3 § som berör en patient som avlidit i suicid på begäran av en annan vårdgivare.

Texten innehåller ett syftningsfel och kan tolkas som att en patient avlidit på begäran av en annan vårdgivare. Förslag till ny lydelse:

”3 a § En vårdgivare ska, på begäran av annan vårdgivare, lämna de uppgifter som behövs för en utredning enligt 3 § som berör en patient som avlidit i suicid”

s 122 Civilsamhällets roll i det suicidpreventiva arbetet

Civilsamhället är en viktig part i arbetet med suicidprevention, och samtliga parter olika uppdrag behöver komplettera varandra för att uppnå visionen i den föreslagna nationella strategin. Det är intressant att det rapporteras att

finansieringen till det civila samhället har ökat så mycket; det är inte den bilden som lyfts av det civila samhället.

För att gå vidare i samverkan skulle det underlätta om det civila samhällets roller tydliggjordes i olika strategier. Det civila samhället har en roll som röstbärare och en roll som utförare. När det gäller röstbärarrollen är det viktigt att det civila samhället får ta en stor plats i arbetet med suicidprevention. Vilka arenor finns för att göra detta och hur kan olika aktörer ta emot, förvalta och förädla röster från olika målgrupper?

I rollen som utförare finns det flera olika verktyg och modeller för samverkan, och där behöver det bli tydligare hur olika typer av samverkan och rollfördelningar ska hanteras mellan de olika aktörerna. Många civilsamhällsorganisationer erbjuder tjänster inom suicidprevention – som utbildning, stödinsatser med mera. Dessa insatser erbjuds inom ramen för olika typer av stödfinansiering. Signalerna från det civila samhället är att det behövs mer finansiering för att kunna erbjuda insatser i större utsträckning.

Detta kan knytas an till det utredningen sammanfattar på sidan 122, Utvärdering av statliga satsningar på psykisk hälsa inom kommuner och regioner. Finansiering med kortsiktiga statliga bidrag skapar utmaningar för att kunna finansiera och/eller stödja civilsamhällets insatser med regionalt eller kommunalt fördelade medel.

Om civilsamhället ska ta ett större ansvar i den här frågan, men även andra frågor med stor samhällsangelägenhet, behöver modeller för finansiering ses över. Dels behövs en mer långsiktig grundfinansiering som tillåter organisationer att etablera sig lokalt och upprätta ett utbud efter lokal efterfrågan; dels behövs medel för långsiktiga samverkansstöd som exempelvis idéburna offentliga partnerskap (IOP) där samverkansparter kan få ut ett mervärde. Målet att öka andelen civila aktörer bland utförare behöver hanteras av regioner och kommuner, men är inte lika beroende av ökad finansiering. Där handlar det mer om att upptäcka civila aktörer på marknaden.

s 205 Utredningsfunktionen inrättas i form av ett center

Från ett regionalt perspektiv välkomnas ett center inom Folkhälsomyndigheten som en markering för både struktur och de sammanhang som informationen tillhör. En annan positiv aspekt är den som VGR bedömer att centret skulle ha på det regionala arbetet. Vi ser positivt på att kunna se den informationen inhämtas även i ett nationellt sammanhang.

s 276 Informationsutbyte och personuppgiftsbehandling

Med anledning av att vi vet att vissa professioner löper en högre risk än andra, bör information som kan vara aktuell för inhämtning även inkludera information om sysselsättning. Informationen kan därför bli viktig i ett utvecklingsarbete riktat till den målgruppen eller dessa arbetsplatser.

s 288 Utveckling av suicidpreventiva analyser i lokal samverkan

Ett av målen i den läns gemensamma handlingsplanen i Västra Götaland är att bedriva händelseanalyser i samverkan efter suicid. Kunskapen om att det finns ett stort lärande i händelseanalyser finns hos både kommun och region, men faktum kvarstår att analyser inte görs i samverkan. Utan att kunna identifiera varför samverkan i detta område inte fungerar, blir arbetet därför fortsatt svårt. Utan lagändring eller ett obligatoriskt uppdrag till regioner och kommuner kommer utvecklingspotentialen bli mycket liten.

Med ett obligatoriskt uppdrag skulle tillsättas skulle lärandet bli betydligt större, då dessa händelseanalyser faktiskt skulle genomföras, till skillnad från dagsläget.

s 294 Kunskapsstöd för suicidpreventivt arbete utifrån lagen om skydd mot olyckor

Det råder idag en tvetydighet hos räddningstjänsten kring deras suicidpreventiva uppdrag. Inom Västra Götalands län har vissa räddningstjänstförbund gjort en tolkning att suicidprevention ingår i deras olycksförebyggande uppdrag, medan andra förbund inte gjort denna tolkning.

När det gäller lagen om olycksprevention krävs en enhetlig nationell tolkning kring huruvida detta inbegriper suicid eller ej. Flertalet räddningstjänster har definierat suicid som en psykologisk olycka; genom definitionen olycka inbegrips även suicidprevention i deras preventiva uppdrag – en tolkning som gjorts i exempelvis Jönköping län.

För att kunna vara delaktiga i det suicidpreventiva arbetet men även i det olycksförebyggande arbetet, behöver uppdraget bli tydligt för räddningstjänsten. VGR föreslår därför en nationell hållning kring det suicidpreventiva uppdraget och räddningstjänstens del utifrån lagen om skydd mot olyckor.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Helén Eliasson
Regionstyrelsens ordförande

Håkan Sandahl
Regiondirektör